

Gál Csaba ny. ezredes:

KATONAI ÉS HADITECHNIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK A NAGYVILÁGBÓL

A SZERZŐRŐL:

Gál Csaba ny. ezredes, katonai szakíró (ORCID: 0000-0003-3881-8054; MTMT: 10087274)

AZ EU FEKETE-TENGERRE VONATKOZÓ STRATÉGIÁJA A HÁBORÚ UTÁNI IDŐSZAKRA

2025. május 28-án az Európai Unió bemutatta a Fekete-tengerre vonatkozó átfogó biztonsági stratégiáját az orosz–ukrán háború befejezése utáni időszakra, melynek célja a régióban jelentkező orosz fenyegetések elhárítása.¹ A stratégia keretében létrehoznak egy, a Fekete-tengerrel foglalkozó tengeri biztonsági központot, hogy az Európa korai előrejelző központjaként szolgáljon a térségben. A központ követni fogja a térség biztonsági helyzetének alakulását, információcserét biztosít az érdekelttek számára, valamint valós idejű megfigyelést végez az ürtől a tengerfenéig, hogy időben figyelmeztethessen a potenciális fenyegetésekre és a rosszindulatú tevékenységekre. A központ feladata lesz a kritikus tengeri infrastruktúra, köztük a tenger alatti kábelek, a tengeri létesítmények, valamint az EU fekete-tengeri partjainál zajló gáz- és szélenergia-hasznosítási műveletek figyelemmel kísérése is. A stratégiában felvázolt egyéb feladatok között van az aknamentesítés, a kereskedelmi hajózási útvonalak védelme, valamint a fellépés a rejtetten orosz olajat szállító tartályhajókkal szemben. A központ az Oroszország és Ukrajna közötti esetleges tűzszünet vagy békemegállapodás nyomon követésére is szolgálhatna.

NÉMETORSZÁG ELŐREBB LÉPETT A VÉDELMI KIADÁSOK ORSZÁGRANGSORÁBAN

Németország védelmi kiadásai 2024-ben 88,5 milliárd dollárra ugrottak, amivel Nyugat- és Közép-Európa országrangsorában az első helyen végzett, míg a világon előrelépett a negyedik helyre.² Németország ezzel még csak a GDP-je 1,9%-át költi védelemre, vagyis nem éri el a NATO-tagállamok számára célként kitűzött kétszázalékos arányt. Ugyanakkor 2023-hoz viszonyítva reálértékben 28%-os, 2015-höz viszonyítva pedig 89%-os a növekedés – derül ki a Stockholmi Nemzetközi Békekutató Intézet (SIPRI³) április 28-án megjelent új jelentéséből.⁴ Továbbra is az Amerikai Egyesült Államok költötte a legtöbbet – 997 milliárd dollárt – védelemre tavaly, ami 5,7%-os éves növekedést jelent. A második helyen Kína áll a becslések szerint 314 milliárd dollárral, ami hétszázalékos növekedés. A harmadik helyen álló Oroszország a becslések szerint 149 milliárd dollárt költött, ami 38%-os

¹ Höller 2025b.

² Olsson 2025.

³ Stockholm International Peace Research Institute

⁴ SIPRI... 2025.

növekedés 2023-hoz képest. Németország hirtelen megugrását a 2022-ben létrehozott 100 milliárd eurós (105 milliárd dollár) költségvetésen kívüli alap segítette, amely 2024-ben is erősítette az ország védelmi képességeit. A német parlament támogatta a jelentős fegyverbeszerzési és katonai kutatási programokat, amelyeket részben ebből az alapból finanszíroztak, és erősítették a nemzet védelmi infrastruktúráját is. 2024-ben a legjelentősebb beszerzési megállapodások között szerepelnek Leopard 2A8 típusú harckocsik, további négy Type 212CD-osztályú tengeralattjáró, Patriot PAC-3 légvédelmi rendszerek és 155 mm-es tüzérségi löszerek. A Bundestag költségvetési bizottsága 2024-ben rekordszámú, 97 nagyobb beszerzési és fejlesztési projektet hagyott jóvá, a finanszírozás nagy része a mára kimerült 100 milliárd eurós elkülönített alapból származik.

A KÍNAI NAPELEMEK LEHETSÉGES HATÁSA A BIZTONSÁGRA

A napenergiát hasznosító kínai gyártású berendezések rejtett alkatrészei riadalmat keltettek Nyugaton, mert aggódnak amiatt, hogy Peking képes lehet befolyásolni az elektromos hálózatok működését.⁵ Szakértők szerint Európa különösen sebezhető, mivel a legtöbb naperművét potenciálisan a távolról történő leállítás veszélye fenyegeti. A Reuters által idézett, meg nem nevezett források szerint május elején az amerikai naperművekben találtak – nem bejelentett – távoli hozzáférésű eszközöket, és ez alig egy hónappal azt követően történt, hogy Spanyolországban, Portugáliában, Andorrában és Franciaország egyes részein milliók áramellátása szűnt meg. A napelemből felszerelésbe épített kommunikációs eszközök nem szerepeltek a termékek vázlatrajzain és vásárlói tájékoztatóin, ami arra utal, hogy szándékosan elrejtették őket. Az eszközöket állítólag a kínai gyártmányú áramátalakítók rutinszerű szívszerelése során találták meg, amelyek a napelemből elektromos hálózathoz történő csatlakoztatására, az áramáramlás szabályozására és a rendkívül fontos hálózati frekvencia fenntartására szolgálnak. Az inverterek kulcsfontosságúak az egyenáramú villamos energiát termelő naperművek és a váltakozó áramú villamosenergia-hálózat összekapcsolásában. Az Európában telepített inverterek 78%-a kínai gyártótól származik, túlnyomó többségüket a Huawei és a SunGrow gyártja. Az inverterek feletti ellenőrzés átvételével lekapcsolható a termelőkapacitás a hálózatról, ami áramkimaradásokat okozhat, valamint a feszültség- és a frekvenciabeállítások manipulálásával destabilizálhatók a helyi hálózatok, valamint egyes biztonsági védelmek felülbírálhatók. Mind a Huawei, mind a SunGrow dokumentáltan kapcsolatban áll a kínai vezetéssel. A kínai törvények értelmében a Huaweinek kötelezően együtt kell működnie a hírszerző szolgálatokkal. *„Európa energiaszuverenitása komoly veszélyben van a nagy kockázatot jelentő, nem európai, elsősorban a kínai vállalatok által gyártott fotovoltaiikus inverterek szabályozatlansága és távvezérlési lehetőségei miatt”* – közölte az Európai Napenergia Gyártási Tanács, egy iparági szövetség.

OROSZORSZÁG ÚJABB MŰHOLDJA KÖVET AMERIKAI FELDERÍTŐ MŰHOLDAT

Oroszország 2025. május 23-án felbocsátott Kozmosz 2588 jelzésű műholdja az alacsony Föld körüli pályán keringő Kozmosz-sorozathoz tartozik, és az amerikai űrparancsnokság (SPACECOM) szerint egy meg nem nevezett amerikai kormányzati műhold közelében

⁵ Höller 2025a.

kering, ami tovább erősíti a gyanút, hogy egyes orosz műholdak műholdelhárító szerepet tölthetnek be, és nem egyszerűen csak felderítő műholdak, ahogy azt Moszkva állítja.⁶ Bár a SPACECOM nem nevezte meg a megfigyelt amerikai műholdat, a nyilatkozatot független csillagászok jelentései után adták ki, amelyek szerint a Kozmosz 2588 az USA 338 jelzésű műhold pályáján kering a Föld körül. Ez az eszköz az Amerikai Egyesült Államok Nemzeti Felderítő Szervezete (National Reconnaissance Office, NRO) egyik KH-sorozatú elektro-optikai felderítő műholdja, nevezetesen a 2022. szeptember 25-én felbocsájtott KH-11 19 (Crystal 19) jelzésű eszköze. A műhold digitális képeinek elméleti felbontása a földfelszínen 15 centiméter, és az adatokat valós időben továbbítja.⁷ Szakértők megfigyelései szerint a legutolsó három Kozmosz-műhold – az elődjeiktől eltérően – nem változtatnak pályáikon, hogy időnként megállva más műholdakat figyeljenek meg, hanem egy-egy amerikai KH-sorozatú műholdat árnyékként követnek. Feltételezések szerint e műholdak szerepe szükség esetén a követett amerikai eszközök megtámadása lehet.

VÉRSZÁLLÍTÁS DRÓNOKKAL

A 2025. május 11. és június 24. között tartott *Swift Response 2025* többnemzeti hadgyakorlat részeként május 15-én a litvániai Adrian Rohn táborban (Pabradė) kórházi gyakorlatot (HOSPEX) tartottak.⁸ A gyakorlás újszerű mozzanata volt, amikor az amerikai 173. légideszantdandár ejtőernyősei a többnemzeti egészségügyi csapatokkal együtt, drónok segítségével hajtották végre vérutánpótlás szállítását a „frontvonal” közelében kijelölt helyre, hogy igazolják az állítást, miszerint a pilóta nélküli repülőeszközök jelenthetik a különbséget aközött, hogy „*valaki vagy meghal, vagy nem*”. A dandár először alkalmazott drónokat (TRV-150 és Flying Basket típusúakat) szimulált vérszállításra az ellátási helyekre. A cél a túlélőképesség növelése a gyorsaság segítségével olyan bonyolult környezetben, ahol a hagyományos orvosi utánpótlás magas kockázattal valósítható meg. A szárazföldi csapatok már régóta a helikopterpilóták bátorságára vagy a gyorsan mozgó szárazföldi járművekre támaszkodnak, hogy a frontvonalakon sebesült katonákat kezelő orvosokhoz eljussanak az egészségügyi források, köztük a vérkészletek is. Nem mindegy, hogy a vérkészleteket három-négy kilométeren keresztül kell szállítani a gyakorlaton, ami öt katonának 20–30 percig is eltarthat egy terepjáró mentőautóval, vagy a drón a vérkészletet négy-öt perc alatt a helyszínre szállítja. Amerikai katonai kutatók becslése szerint a traumás halálesetek 15–20%-a potenciálisan megelőzhető, és a halálesetek 66–80%-át a vérvesztés okozza. A drónnal történő szállítás rövid időtartama miatt a vérkészítmények „életképes” állapotban tartása sem okoz problémát, mert hungarocellel bélelt dobozokkal ez megoldható. David Hourani őrnagy, a 173. légideszantdandár sebésze szerint a drónok használata vérkészítmények szállítására egy olyan jövő felé vezető lépés, amelynek eredményeként a jövőben a frontvonalról drónokkal szállíthatják a sérült betegeket a tábori kórházakba életmentő ellátás céljából.

ÉSZTORSZÁG A GDP 5,4%-ÁT KÖLTENÉ VÉDELEMRE

2025. április 24-én az észti kormány jóváhagyott egy négyéves védelmi beruházási tervet, melynek értelmében 2,8 milliárd euróval növeli a védelmi kiadásokat, valamint rögzítette

⁶ Hitchens 2025.

⁷ KH-11 19...

⁸ Nieberg 2025.

az 5,4%-os célt.⁹ „A kormány döntése azt jelenti, hogy a korábbinál gyorsabban haladunk Észtország védelmi képességeinek kiépítésében – ez vonatkozik a szárazföldi csapatokra, a légierőre és a haditengerészetre is” – mondta Kristen Michal észt miniszterelnök. Az új finanszírozás az utóbbi idők legnagyobb védelmi kiadásnövekedését jelenti, és az lehetővé teszi Észtország légvédelmének gyorsabb fejlesztését, a szárazföldi csapatok tűzerejének a növelését, mélységi háborús képességek létrehozását, valamint jelentős fejlesztéseket a drón- és az elektronikus hadviselés területén. Észtország döntése a védelmi kiadások növeléséről Litvánia hasonló lépését követi. Vilnius januárban kötelezettséget vállalt arra, hogy az évtized végéig a GDP 5-6 százalékát fordítja fegyveres erőire, Lettország pedig – a helyi média szerint – hosszú távon ötszázalékos GDP-arányos védelmi kiadásokat tervez.

HAT HIMARS ÉRKEZETT ÉSZTORSZÁGBA

2025. április 30-án hat nagy mozgékonyaságú rakétatűzérési rendszert (HIMARS¹⁰) adtak át az észt haderő részére az Ämari légibázison, ezzel jelentősen növekedett az ország mélységi csapásmérő képessége.¹¹ Az országban állomásozó amerikai erők is rendelkeznek ilyen fegyverzettel, és azok állománya a kijelölt észt kezelőállomány előképzését már elvégezte, így még 2025-ben sor kerülhet az első éleslövészeti gyakorlatokra. A HIMARS-ok beszerzésének finanszírozásában az Amerikai Egyesült Államoknak döntő szerepe volt. A különböző védelmi projektekre Észtországnak nyújtott amerikai biztonsági támogatás a 2022–2024-es időszakban összességében több mint háromszorosára nőtt az előző három évhez (2019–2021) képest – mintegy 122 millió dollárról 430 millió dollárra. „A HIMARS a három balti állam közös haderőfejlesztési projektje” – mondta Magnus-Valdemar Saar, az Észt Védelmi Beruházási Központ főigazgatója. Ilyen rendszereket hamarosan Lettországnak és Litvániának is leszállítanak, ami jelentős ugrást jelent a régió védelmi képességeiben. A harcban bevált HIMARS modern képességeket kínál, többek között olyan precíziós löszereket, amelyek képesek támogatni az integrált tűzfeladatokat, és akár 300 kilométer távolságon túl is pont- vagy területi célpontokat semmisíthet meg. „A HIMARS-ok érkezése fontos további képességeket biztosít a haderő hadosztályszintű feladatainak ellátásához” – nyilatkozta Indrek Sirel vezérőrnagy, az észt hadosztály parancsnoka.

IZRAEL VÉDELMI KIADÁSAI

A SIPRI 2025. április 28-án közzétett jelentése¹² szerint a közel-keleti országok védelmi kiadásai 2024-ben elérték a 243 milliárd dollárt, ami 15%-os növekedés 2023-hoz képest, de csak 19%-kal haladják meg a 2015-ben elköltött összeget.¹³ A növekedésből jelentős részt vállalt Izrael, amely többfrontos konfliktusba került, így védelmi kiadásai 65%-kal – 1967, a hatnapos háború óta a legnagyobb arányban – nőttek, és elérték a 46,5 milliárd dollárt. Ezzel a GDP-arányos védelmi kiadásai elérték a 8,8%-ot, ami a második legnagyobb a világon. Libanon védelmi kiadásai 58%-kal nőttek, de jóval alacsonyabb szintről indulva csak 635 millió dollárt tettek ki. Bár a várakozások alapján a szakértők arra számítottak, hogy

⁹ Martin 2025a.

¹⁰ High Mobility Artillery Rocket System.

¹¹ Six HIMARS... 2025.

¹² SIPRI... 2025: i. m.

¹³ Helou 2025.

2024-ben számos közel-keleti ország növelni fogja katonai kiadásait, az arányaiban jelentős növekedések lényegében Izraelre és Libanonra korlátozódtak. A többi közel-keleti ország nem növelte jelentősen a kiadásokat a gázai háborúra válaszul, esetleg gazdasági korlátok akadályozták meg őket ebben. Ugyanakkor Irán védelmi kiadásai annak ellenére csökkenetek tíz százalékkal 7,9 milliárd dollárra, hogy a hozzá kapcsolódó fegyveres csoportok – például a libanoni Hezbollah és a jemeni hütik – közvetlenül részt vettek különböző konfliktusokban. A jelentés szerint az Iránnal szembeni szankciók hatása súlyosan korlátozta a kiadások növelésének lehetőségét. Szaúd-Arábia az elmúlt években a védelmi eszközök egyik legnagyobb importőre volt, 2024-ben 1,5%-kal 80,3 milliárd dollárra növelte védelmi kiadásait, ami a hetedik legnagyobb volt a világon – szemben a 2023-as ötödik hellyel.

SPANYOLORSZÁG ÚJ VÉDELMI TERVET HIRDETETT

Pedro Sánchez spanyol miniszterelnök 2025. április 22-én bejelentett egy ipari és technológiai biztonsági-védelmi tervet, amely 2025-ben 33 milliárd eurós katonai kiadásra kötelezi a kormányt.¹⁴ Az ország az 1,4%-os GDP-arányos védelmi költségvetésével a NATO-tagállamok között az utolsók között szerepel, de Sánchez szerint az országa fel fog nőni a történelmi feladathoz, mivel az új beruházási terv elsődleges célja Spanyolország és polgárai biztonságának garantálása a jelenlegi geopolitikai és technológiai környezetben. A beruházási terv keretében meghirdetett 10,5 milliárd eurós védelmi tervvel véget érhet a fegyveres erők évtizedes alulfinanszírozottsága, és lehetővé válik, hogy Spanyolország még 2025-ben teljesítse a NATO kétszázalékos GDP-arányos kiadási célját. Sánchez szerint az „Európa ellenségei” által jelentett fenyegetésekkel – többek között rakétákkal, harckocsikkal, drónokkal, az infrastruktúra és az ellátási láncok elleni támadásokkal – a terv szerint „rekordidő alatt” szembe lehet majd szállni. A terv célja az is, hogy Spanyolországot az Európai Unió és az Atlanti Szövetség „központi és megbízható tagjává” tegye. Az új kiadások mintegy 35%-át a haderő állománya munkakörülményeinek és kiképzésének javítására, valamint a katonai felszerelésekre történő beruházásokra irányozták elő, mintegy 3,26 milliárd eurót „digitális pajzsra” fordítanak, amely a titkosított távközlési rendszerek korszerűsítését, valamint műholdak, antennák és radarok beszerzését foglalja magában. Közel kétmilliárd eurót különítettek el védelmi és elrettentő eszközökre, és mintegy 1,75 milliárd eurót a haderő kettős képességeire, a természeti katasztrófák és az éghajlatváltozás miatt felmerülő, évről évre súlyosbodó problémák megoldására.

AZ IZRAELI HADIIPAR ISMÉT REKORDOT DÖNTÖTT

2025. június 4-én az izraeli Védelmi Minisztérium nyilvánosságra hozta, hogy az ország hadiiparának exportja 2024-ben ismételten – egymás után harmadszor – minden korábbi rekordját megdöntötte, és ezúttal elérte a 14,7 milliárd dollárt, a megállapodások 54%-át pedig európai országokkal kötötték. Az év folyamán a hadiipari vállalatok több száz exportmegállapodást írtak alá, melyek 56,8%-a megaüzletnek tekinthető, mert értékük egyenként meghaladja a 100 millió dollárt. A minisztérium közleménye szerint az izraeli rendszerek az elmúlt évben az egész Közel-Keleten visszhangot keltettek, és egyre több nemzet akarja megvédeni polgárait izraeli védelmi berendezésekkel. A 2023 októberében kitört háború alatt a védelmi ipar „vészüzem módban” mű-

¹⁴ Martin 2025b.

ködött, így lehetővé vált, hogy az ország három nagy hadiipari vállalata lépést tartson a külföldi megrendelésekkel, miközben a saját haderőnek is szállítottak. Izrael 2022-es rekord védelmi exportja meghaladta a 12,5 milliárd dollárt, akkor a dróneladások, a rakéták és a légvédelmi eszközök az export közel 45%-át tették ki, Európa pedig a vásárlók mintegy 29%-át adta. 2023-ban az export valamivel több mint 13 milliárd dollár volt, az irányított és nem irányított rakéták, valamint a légvédelmi rendszerek jelentették az export 36%-át, összes export mintegy fele az ázsiai és a csendes-óceáni térségbe irányult. 2024-ben tovább nőtt a különböző rakéták és légvédelmi rendszerek exportja, értékük elérte a teljes export 48%-át. A műholdas és az űrrendszerek aránya szintén nőtt, nyolc százalék lett. Meglepő módon a pilóta nélküli repülőeszközök értékesítése az összes export mintegy egy százalékára esett vissza, holott 2022-ben még az export negyedét tették ki. A hároméves időszakban a radarok és az elektronikai harc eszközei továbbra is átlagosan az eladások mintegy tíz százalékát teszik ki. 2024-ben az ázsiai és a csendes-óceáni régióba irányuló hadiipari eladások 23%-ra csökkentek, az észak-amerikai vevőknek kilenc százalékos volt a részesedésük.

STRATÉGIAI JAVASLAT: KALINYINGRÁD ELADÁSA NÉMETORSZÁGNAK – AMERIKAI KÖZVETÍTÉSSSEL

A Breaking Defense portál leköszölte az Észtsországban szolgáló amerikai Jeffery M. Fritz páncélostiszt véleménycikkét, amelynek tartalma nem feltétlenül tükrözi az amerikai szárazföldi csapatok álláspontját.¹⁵ Az alezredes szerint „*az Amerikai Egyesült Államoknak közvetítőként kellene fellépnie, hogy megkönnyítse Oroszország számára Kalinyingrád eladását Németországnak 50 milliárd dollárért, például likvid eszközügylet vagy készpénzes elszámolás formájában*”. Szerinte II. Sándor cár leleményes volt, amikor a krími háború után pénzügyi nehézségekkel és védelmi aggályokkal szembesülve mai áron 153,5 millió dollárért eladta Alaszkát, amely viszonylag védtelen volt, és megfelelő kompenzáció nélkül könnyen elfoglalható lett volna. 2025-ben – háromévesnyi konfliktus után – Oroszország hasonló pénzügyi feszültséggel és védelmi aggályokkal néz szembe az elszigetelt Kalinyingrádi terület miatt. Ezt a 15 124 km²-es (Alaszka méretének 0,88%-át kitevő) exklávé NATO-tagok veszik körül. Mivel Washington elősegíti a Kijev és Moszkva közötti békétárgyalásokat, ez az ideális pillanat a kalinyingrádi kérdés kezelésére is. Az első pillantásra szokatlannak tűnő javaslat pragmatikus megközelítést kínál a Kalinyingrád elszigeteltségéből és sebezhetőségéből adódó kihívások megoldására. Bár Kalinyingrád jelentős stratégiai katonai jelentőséggel bírt meleg vízi kikötőjével, és kulcsfontosságú eszköz volt a balti államokkal és Lengyelországgal szembeni geopolitikai nyomásgyakorlásban, valamint feladása történelmi örökség elvesztésének tűnhet, de helyzete sebezhetővé teszi egy konfliktusban, különösen mióta Finnország és Svédország is a NATO tagja lett. A területet nagyon rövid időn belül elfoglalható, és titkos dokumentumok, technológiák és kommunikációs berendezések eshetnek zsákmányul, ráadásul az ott állomásozó mintegy 12 ezer orosz katona is fogságba eshet. A cikk szerzője írásában további érvekkel is igyekszik alátámasztani javaslatát.

EGYÉB HÍREK RÖVIDEN

2025. április 16-án Gheorghe Savu, a Damen Naval Romania igazgatója bejelentette, hogy a holland Damen Shipyard Group a romániai Galați (Galac) kikötőjében lévő gyárában hat

¹⁵ Fritz 2025.

tengeralttjáró-elhárító fregatt tervezését és építését kezdi meg 2025 nyarán a holland és a belga haditengerészet számára az EU Biztonsági Akció Európáért (SAFE¹⁶) pénzügyi eszközös finanszírozásával. A hajókat a jelenlegi tervek alapján 2028–2032 között adják át a két országnak, melyek számára korábban ebben a hajógyárban már más rendeltetésű hajókat is építettek. Savu szerint az új megrendelés hangsúlyozza a hajógyár műszaki és ipari szakértelmébe vetett nagy fokú bizalmat. <https://www.puterea.ro/damen-galati-se-construiesc-6-fregate-cu-finantare-security-action-for-europe-safe/> (Letöltés időpontja: 2025. 06. 08.)

2025. május 6-án Kristin Panzenhagen, az amerikai űrerők dandártábornoka közölte, hogy szervezete tárgyalásokat folytat szövetségesekkel és partnerországokkal arról, hogy azok létesítményeit használva bővítsék saját lehetőségeiket nemzetbiztonsági rendeltetésű műholdak világűrbe juttatására. Bár a jelenlegi amerikai hordozórakéta-program a kaliforniai Vandenberg és a floridai Cape Canaveral támaszpontokról kielégíti az űrerők igényeit, de a rugalmasság növelése és a világűrhez való biztos hozzáférés érdekében már több, hordozórakéta-kapacitással rendelkező országgal is tárgyalásokat folytattak (például Japán, Új-Zéland és Franciaország) egy lehetséges jövőbeni együttműködés, illetve a létesítmények interoperabilitásának javítása érdekében. <https://breakingdefense.com/2025/05/space-force-eyeing-international-launch-sites-to-increase-resilience/> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 06.)

2025. május 30-án az Amerikai Egyesült Államok Haditengerészete 536 millió dolláros szerződést kötött a NorthStar vállalattal a hadrendből 2017-ben kivont Enterprise (CVN-65) repülőgép-hordozó szétbontására. A 2029 novemberéig elvégzendő feladat különlegessége, hogy ez a hajó volt az amerikai haditengerészet első nukleáris meghajtású hordozója, így a szétbontása, a sugárzó anyagok biztonságos kezelése, elhelyezése a vállalattól eddig nem végzett különleges munkafolyamatok bevezetését igényli. <https://breakingdefense.com/2025/06/navy-awards-536m-contract-to-industry-for-first-dismantlement-of-nuclear-powered-ship/> (Letöltés időpontja: 2025. 06. 03.)

2025. június 1-jén a Pentagon az amerikai és az ausztrál védelmi miniszterek találkozója előtt közleményben sürgette Ausztráliát, hogy mielőbb növelje védelmi költségvetését a GDP 3,5%-ára. Ez mintegy harmadával meghaladná az ausztrál terveket, melyek szerint az ausztrál kormány a jelenlegi 2%-ról 2033-ra a GDP 2,4%-ára emelné az ország védelmi költségvetését. <https://www.defensenews.com/pentagon/2025/06/02/australia-should-surge-defense-spending-to-35-of-gdp-pentagon-says/> (Letöltés időpontja: 2025. 06. 03.)

2025. június 2-án a brit kormány nyilvánosságra hozta a 2025-ös stratégiai védelmi felülvizsgálata eredményeit összegző kiadványát.¹⁷ A múlttal való radikális szakítást és egy transzformatív új megközelítést ígérve a dokumentum célja, hogy javítsa a brit fegyveres erők harckészültségét egy folyamatosan változó védelmi környezetben, ahol az autonóm rendszerek ugyanolyan fontossá váltak, mint a személyzettel rendelkező platformok, és a védelmi ipar ellenálló képességének fontossága ismét felértékelődik. <https://dsm.forecastinternational.com/2025/06/04/transformative-or-mirage-examining-the-u-k-strategic-defense-review/> (Letöltés időpontja: 2025. 06. 10.)

2025. június 3-án az Egyesült Arab Emírségek védelmi konglomerátuma, az EDGE Group megkötötte eddigi legnagyobb, 2,45 milliárd dolláros közel-keleti üzletét, amikor szerződést írt alá a kuvaiti kormánnyal nyolc 62 méteres Falaj 3 típusú hajó tervezéséről és megépítéséről, valamint azok későbbi logisztikai támogatásáról és üzemeltetéséről. Az EDGE szerint

¹⁶ Security Action for Europe.

¹⁷ Strategic Defence Review... 2025.

a Falaj 3 egyaránt képes part menti és mélytengeri tevékenységre, valamint a fegyverze-
te (köztük irányított és nem irányított rakéták, közepes kaliberű ágyúk) védelmet biztosít
a különböző potenciális fenyegetésekkel szemben. [https://breakingdefense.com/2025/06/
uaes-edge-group-inks-2-5-billion-deal-with-kuwait-for-naval-vessels/](https://breakingdefense.com/2025/06/uaes-edge-group-inks-2-5-billion-deal-with-kuwait-for-naval-vessels/) (Letöltés időpontja:
2025. 06. 03.)

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Fritz, Jeffery M.: *A strategic proposal: Selling Kaliningrad to Germany, brokered by the USA*. Breaking Defense, 2025. 05. 07. <https://breakingdefense.com/2025/05/a-strategic-proposal-selling-kaliningrad-to-germany-brokered-by-the-usa/> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 12.)
- Helou, Agnes: *Israeli defense spending jumped in 2024, part of overall rise in Middle East: SIPRI*. Breaking Defense, 2025. 04. 29. <https://breakingdefense.com/2025/04/israeli-defense-spending-jumped-in-2024-part-of-overall-rise-in-middle-east-sipri/> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 06.)
- Hitchens, Theresa: *Russia's new Cosmos satellite orbiting near US sat, piques ASAT fears*. Breaking Defense, 2025. 05. 30. <https://breakingdefense.com/2025/05/russias-new-cosmos-satellite-orbiting-near-us-sat-piques-asat-fears/> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 31.)
- Höller, Linus: *Chinese hold on solar-power tech raises fresh sabotage fears in Europe*. Defense News, 2025a. 05. 29. <https://www.defensenews.com/global/europe/2025/05/29/chinese-hold-on-solar-power-tech-raises-fresh-sabotage-fears-in-europe/> (Letöltés időpontja: 2025. 06. 03.)
- Höller, Linus: *EU unveils Black Sea strategy with an eye on post-war Ukraine*. Defense News, 2025b. 05. 29. <https://www.defensenews.com/global/europe/2025/05/29/eu-unveils-black-sea-strategy-with-an-eye-on-post-war-ukraine/> (Letöltés időpontja: 2025. 06. 03.)
- *KH-11 19 (Crystal 19) (USA-338) (NROL-91)*. Next Spaceflight. <https://nextspaceflight.com/launches/details/143> (Letöltés időpontja: 2025. 06. 11.)
- Martin, Tim: *Estonia approves \$3.2B defense spending spike, locks in 5.4 percent GDP target*. Breaking Defense, 2025a. 04. 25. <https://breakingdefense.com/2025/04/estonia-approves-3-2b-defense-spending-spike-locks-in-5-4-percent-gdp-target/> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 06.)
- Martin, Tim: *Spain launches \$12 billion defense plan to meet NATO's 2 percent GDP spending target*. Breaking Defense, 2025b. 04. 23. <https://breakingdefense.com/2025/04/spain-launches-12-billion-defense-plan-to-meet-natos-2-percent-gdp-spending-target/> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 06.)
- Nieberg, Patty: *Army medics were moving blood to the frontlines with drones in a major recent exercise*. Task and Purpose, 2025. 06. 02. <https://taskandpurpose.com/news/drones-blood-supply-combat/> (Letöltés időpontja: 2025. 06. 03.)
- Olsson, Jonas: *Germany surges to fourth largest global military spender: SIPRI*. Breaking Defense, 2025. 04. 28. <https://breakingdefense.com/2025/04/germany-surges-to-fourth-largest-global-military-spender-sipri/> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 06.)
- *SIPRI Military Expenditure Database*. SIPRI, 2025. 04. 28. <https://www.sipri.org/databases/milex> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 06.)
- *Six HIMARS Multiple Rocket Launchers Arrive in Estonia*. Global Security, 2025. 04. 30. <https://www.globalsecurity.org/military/library/news/2025/04/mil-250430-estonia-ecdi01.htm> (Letöltés időpontja: 2025. 05. 06.)
- *Strategic Defence Review – Making Britain Safer: secure at home, strong abroad*. Ministry of Defence, 2025. <https://dsm.forecastinternational.com/2025/06/04/transformation-or-mirage-examining-the-u-k-strategic-defense-review/> (Letöltés időpontja: 2025. 06. 10.)